

چهارشنبه 21 آبان 1399 - 25 ربیع الاول 1442 - 11 نوامبر 2020

تولد (نیما یوشیج) پدر شعر نو ایران (1276 ش)

تولد (نیما یوشیج) پدر شعر نو ایران (1276 ش). علی اسفندیاری متخلص به نیما یوشیج در دهکده یوش در مازندران به دنیا آمد. در 12 سالگی به همراه خانواده به تهران رفت و پس از مدتی زبان فرانسه و عربی را فرا گرفت. او به تشویق استادش نظام وفا سرودن شعر را آغاز کرد و بر اثر آشنایی با زبان و ادبیات فرانسه، راهی تازه در برابرش آشکار شد. مطالعات و تحقیقات او در این زمینه به ثمر نشست و او سبکی تازه را در شعر در پیش گرفت. رویدادهای اجتماعی سال 1300 و 1301 ش، نیما را به کناره‌گیری از مردم و زندگی در میان جنگل‌ها و دامان طبیعت و هوای آزاد کشاند و آنجا بود که منظومه افسانه را سرود. این منظومه، به عنوان مهم‌ترین اثر نیما، حد فاصلی است بین دنیای شعر قدیم و دنیایی که نیما بعدها در شعر به وجود آورد؛ و می‌توان آن را نقطه عطف و مقدمه و آغازی برای شعر فارسی معاصر دانست. در شعر نیما وزن و قافیه در همه جا به تناسب به کار گرفته شده است. شعر آزاد نیمایی، تفاوت‌های آشکاری با شعر سنتی داشته، از لحاظ عاطفی، بیشتر جنبه اجتماعی و انسانی دارد. او از لحاظ زبان، هر کلمه و ای را در شعر نو به کار می‌برد؛ با این شرط که با کلمات مجاور، مهجور، بیگانه و ناسازگار نباشد. از نیما یوشیج به غیر از مجموعه اشعار، آثار دیگری نیز به چاپ رسیده که داستان‌ها، اشعار و قصه برای کودکان، یادداشت‌ها و نامه‌ها و آثار تحقیقی از آن جمله‌اند. اما مهم‌ترین اثر این شاعر نوپرداز ایرانی، افسانه نام دارد. نیما سرانجام در سال 1338 ش در 64 سالگی در تهران درگذشت و در امامزاده عبدالله تهران دفن شد. سی‌وچهار سال بعد در دی ماه 1372، با تلاش مردم نور و یوش، پیکر نیما از محل دفن به زادگاهش در یوش منتقل گردید.

صدها فتوای حماد از سوی علمای عراق به ضد انگلیس، در حین جنگ جهانی اول (1293 ش) پس از گسترش جنگ جهانی اول در شرق اروپا و قلمرو امپراتوری عثمانی، انگلستان که در صدد تجزیه این امپراتوری بود، به دست اندازی در کشور عراق که جزو دولت عثمانی بود، پرداخت. مجتهدان بزرگ شیعه مقیم عراق، هر چند از سیاست‌های عثمانی نسبت به شیعیان ناخشنود بودند، در مقابل تجاوز بیگانه به پا خاستند. آخوند ملا محمدکاظم خراسانی که در حوادث لشکرکشی روسیه به ایران، حکومت وقت روسیه را تهدید به اعلام جهاد نموده بود، نقش مهمی در مبارزات شیعی بر ضد بیگانگان ایفا کرد. پس از وی بزرگانی نظیر شیخ مهدی خالصی، سیدمهدی حیدری، سیدمصطفی کاشانی و شیخ محمدتقی شیرازی، رهبری مذهبی را بر عهده گرفتند و در این ایام که انگلستان تهاجم گسترده‌ای به عراق آغاز کرده بود، فتاوی کوبنده‌ای در لزوم جنگ و جهاد با کفار صادر نمودند. هر چند در نهایت، این قیام‌ها منجر به پیروزی و دفع مهاجمان نگردید، اما جایگاه ممتاز مرجعیت شیعه را در بسج مردم و

مقابله با نفوذ بیگانگان نشان داد. درگذشت "ابن‌الربیع" فقیه، ادیب و خه‌شتمس (413 ق)، علی بن هلال کاتب بغدادی مکنی به ابوالحسن، ملقب به علاءالدین و معروف به ابن بؤاب، از ادبا، فضلا و مشاهیر قرآ و خطاطین و خوشنویسان اوایل قرن پنجم هجری می‌باشد. وی در حسن خط و فن کتابت نسخ و ثلث بسیار شهره بود و کمتر کسی چون او در این هنر سرآمد است. وفات ابن بؤاب در سال 413 یا 423 قمری در بغداد واقع شد و در جوار احمد بن حنبل دفن گردید.

سرنگونی دولت سامانی و پایه‌ریزی حکمت "غزنیان" توسط "الب تکب" (350 ق)، سامانیان (۲۶۱ - ۳۹۵ ق / ۸۷۴ - ۱۰۰۴ م) یکی از دودمان‌های ایرانی بودند که تقریباً بر تمامی سرزمین‌های خراسان، هیرکان، مکران، سیستان، خوارزم و کرمان حکومت کردند و باعث رشد و شکوفایی زبان فارسی دری شدند. خاندان سامانی از مردم بلخ و از نوادگان بهرام چوبین ساسانی بوده و آیین زردشتی داشتند، سامان خدا بنیان‌گذار اعلی خانواده از روشناسان محل و فرمانروای بلخ بود. اسد والی عربی خراسان در نیمه قرن هشتم با سامان دوست شد. سامان دین اسلام را برگزید و نام پسر خود را اسد گذاشت. پسران اسد اشخاص با کفایتی بودند و در قرن نهم عهد مامون عباسی به حکمرانی محلی فرارود و هرات برگزیده شدند. مانند: علی در سمرقند، احمد در فرغانه و الیاس در هرات. ابراهیم پسر الیاس بود که بعدها به سپهسالاری دولت طاهری ایران رسید. احمد حاکم فرغانه در ۸۷۴ فوت، و نصر پسرش در سمرقند جانشین او گردید. اسمعیل برادر نصر حاکم بخارا شد و همین شخص است که بعدها دولت حسابی سامانی را در سال ۸۹۲ بعد از مرگ نصر گرفت و در سمرقند پایه گذاشت. سامانیان ایجادگر دومین نو ایرانی‌گرایی تاریخ تمدن ایران بودند و در شکل‌گیری فرهنگ، تمدن و دانش در ایران پس از اسلام نقش بسزائی دارند. در دوره سامانیان، زبان فارسی از پیشرفت و شکوفایی زیادی برخوردار شد. با آن که سامانیان در کارهای اداری زبان عربی را به کار می‌بردند و آن را شعار وحدت خلافت می‌شمردند، امکان آن را فراهم آوردند تا شاعران فارسی دری همچون رودکی «وفات در ۳۲۹ ق / ۹۴۰ - ۱ م» و دقیقی «حدود ۳۲۵ - ۷۰ ق / ۹۳۵ - ۸۰ م» از نخستین کسانی باشند که با گونه‌ای از زبان ملی خود که از تکمیل و آمیختن لهجه‌های محلی گوناگون فراهم آمده بود مطلب بنویسند. این زبان در دربار سامانیان پذیرفته شد و سرانجام به عنوان زبان فارسی نوین گسترش پیدا کرد که با اندکی تغییرات آوایی تا

امضای قرارداد ترك مخصوصه و پایان جنگ جهانی اول (1918م) جنگ جهانی اول که از روز اول اوت 1914م به بهانه کشته شدن ولیعهد اتریش در شهر ساریوو، به دست يك دانشجوي صرب، آغاز گردید تا یازدهم نوامبر 1918م به مدت چهار سال و صد روز به طول انجامید. در این جنگ، شانزده کشور به طور مستقیم و ده کشور به طور غیرمستقیم شرکت نمودند که در دو گروه متخاصم جای داشتند. متحدین مرکب از دولت مرکزی اروپا شامل آلمان، امپراتوری اتریش - مجارستان که بعدها ترکیه و بلغارستان نیز به آن ها اضافه شدند و متفقین شامل فرانسه، بریتانیا، روسیه، بلژیک، صربستان و ژاپن که بعدها ایتالیا، رومانی، یونان، پرتغال، امریکا و چند کشور دیگر به یاری آن ها وارد جنگ شدند. با گسترش دامنه شکست آلمان و قتل عام وسیع نیروهای متحد توسط متفقین، پادشاه آلمان مجبور به پذیرش ترك مخصوصه و کناره گیری از قدرت گردید. در نهایت در روز یازدهم نوامبر سال 1918م، قرارداد ترك مخصوصه به امضا رسید و از یازده صبح همین روز، صدای شلیک توپ ها و مسلسل ها در سرتاسر جبهه غرب خاموش شد. به موجب این قرارداد، نیروهای آلمان بدون قید و شرط تسلیم شدند و عملیات اشغال خاک آلمان تا اواخر دسامبر سال 1918م به انجام رسید. در طول جنگ جهانی اول، بیش از 65 میلیون سرباز در مراحل مختلف جنگ شرکت کردند. متفقین جمعاً بیش از 42 میلیون سرباز را بسیج کردند و تعداد سربازان دول محور، در حدود 23 میلیون نفر بود که از این میان سهم روسیه به تنهایی بیش از دوازده میلیون، آلمان یازده میلیون، انگلستان 9 میلیون، فرانسه 5/8 میلیون، اتریش 8/7 میلیون، ایتالیا 5/5 میلیون و امریکا 3/4 میلیون نفر را وارد جنگ نمودند. کل تلفات جنگ جهانی اول اعم از کشته و زخمی و اسیر، بالغ بر 5/35 میلیون نفر بود که بیش از 57 درصد کل نیروهای شرکت کننده در جنگ را تشکیل می داد. بیشترین تلفات این جنگ را روس ها، فرانسوی ها و اتریشی ها متحمل شدند، چرا که بیش از 76 درصد سربازان روسی، 73 درصد سربازان فرانسوی و نزدیک به نود درصد سربازان اتریشی که در جنگ شرکت کردند، کشته و زخمی یا اسیر شدند. نتایج جنگ جهانی اول، شکست متحدین، ویرانی شهرها و روستاها و کشته شدن میلیون ها نفر و آوارگی و جراحت ده ها میلیون نفر بود. در جنگ جهانی اول، نزدیک به يك چهارم نیروی جوان کشورهای اروپایی تلف شدند و خسارات وحشتناکی بر کشورهای متخاصم وارد آمد.

کشف واکسن، ویروس، فلج اطفال توسط "جوزف سالک" پزشک آمریکایی، پس از اتمام تحصیلات خود در رشته پزشکی، به تحقیق و مطالعه دکتر جونس سالک، پزشک لهستانی الاصل آمریکایی، در زمینه باکتری ها و ویروس ها پرداخت. وی در صدد بود تا ویروس ها را در وضعی قرار دهد که قادر نباشند موجب بیماری شوند، لکن بتوانند پادتنی ایجاد کنند که به نحوی موثر علیه بیماری قابل استفاده باشد. دکتر سالک بدین ترتیب در یازدهم نوامبر 1952م واکسنی تهیه کرد و آن را به اطفالی تزریق نمود که سابقاً به نوعی فلج مبتلا شده و طبعاً بدنشان در برابر این بیماری مقاومت داشت. نتیجه کار، کاملاً رضایت بخش بود چرا که این تزریق باعث افزایش پادتن در خون می شد. وی متعاقباً این واکسن را در مورد اطفالی که سابقه بیماری نداشتند استعمال کرد و این بار هم، نتیجه، مطلوب بود. از این رو، این واکسن از سال 1954م به مقدار زیاد تهیه شد و در دسترس عموم قرار گرفت. خبر کشف واکسن ضد فلج بعد از کشف واکسن آبله یکی از جالب ترین پدیده های پزشکی بوده است که موجب نجات و سالم ماندن انسان ها می باشد. این واکسن بعدها توسط میکروبیولوژیست ها تکمیل شد و به صورت قطره خوراکی درآمد که امروزه مورد استفاده وسیع قرار می گیرد. زمان حاضر بر جای مانده است. فارسی نوین به خط عربی نوشته شد و رفته رفته هر چه بیشتر واژه های عربی به آن راه یافت که این امر تا اندازه ای نتیجه پیشرفت جهانی تمدن اسلام بوده است.